

Asia: VN/4099/2024

Lausuntopyyntö: Työryhmämietintö hallituksen esitykseksi hankintalain, erityisalojen hankintalain sekä rikosrekisterilain 6 b §: n muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Esityksen yleiset tavoitteet ja päämäärät

Mitä mieltä olette esityksen yleisistä tavoitteista ja päämääristä? Saavutetaanko esityksellä hallitusohjelman yleiset tavoitteet säästöistä ja kilpailun lisäämisestä?

Terveysteknologia ry kiittää mahdollisuudesta lausua hankintalain uudistuksesta. Julkisen sektorin hankintakäytännöillä on merkittävä vaikutus alan yritysten toimintaedellytyksiin sekä terveydenhuollon palvelujen laatuun ja kustannustehokkuuteen. terveysteknologian yritykset, erityisesti pk- ja startup-yritykset, ovat avainasemassa innovaatioiden edistämässä ja kansalaisten hyvinvoinnin parantamisessa. Siksi on tärkeää, että hankintalain uudistus huomioi kattavasti näiden toimijoiden erityistarpeet ja luo selkeän, oikeudenmukaisen ja kilpailukykyisen toimintaympäristön.

1. Pk- ja startup-yritysten aidot osallistumismahdollisuudet

Terveysteknologia on voimakkaasti innovaatio- ja tutkimusvetoinen ala, jossa pk- ja startup-yrityksillä on keskeinen rooli uusien ratkaisujen kehittämisessä ja kaupallistamisessa. Hankintalain uudistettaessa on ehdottoman tärkeää madaltaa osallistumiskynnystä erityisesti pienille toimijoille. Konkreettisia keinoja tähän ovat pienempien hankintojen selkeämpi pilkkominen, sähköisten ja standardoitujen tarjousmenettelyjen laajempi hyödyntäminen sekä kynnysarvojen tarkistaminen. Innovatiivisuutta painottavat kilpailutusperiaatteet ovat keskeisiä pk- ja startup-yritysten näkökulmasta. Lisäksi hankintayksiköiden tulisi tarjota pk- ja startup-yrityksille aktiivista tukea ja ohjeistusta hankintaprosessiin osallistumiseksi.

2. Tasapainoinen lähestymistapa inhouse-yhtiöiden ja avoimen kilpailun välillä

Terveysteknologian nopea kehitystahti edellyttää tervettä kilpailua ja avoimia markkinoita. Inhouse-yhtiöillä on joissakin tilanteissa perusteltu roolinsa. On kuitenkin kriittistä, että niiden toiminta ei johda kilpailun vääristymiseen tai pk- ja startup-yritysten innovaatioiden syrjäytymiseen. Hankintalain tulee määrittää selkeästi ja läpinäkyvästi tilanteet, joissa inhouse-hankinnat ovat perusteltuja, ja milloin avoin kilpailutus tuottaa parhaan yhteiskunnallisen lisäarvon. Läpinäkyvyyttä inhouse-päätöksiin tulee lisätä merkittävästi.

3. Vastuullisuus ja kestävä kehitys

Vastuullisuus ja kestävä kehitys ovat keskeisiä terveysteknologian sektorilla, jossa yritysten ratkaisuilla on merkittävä vaikutus ihmisten hyvinvointiin. Hankintalain vastuullisuusvaatimukset tulee mitoittaa realistisesti myös pk- ja startup-yrityksille. Pienemmille yrityksille tulee tarjota selkeät ohjeet sekä julkista tukea näiden vaatimusten täyttämiseksi. Vastuullisuusvaatimusten tulee olla realistisia suhteessa terveysteknologia-alan yritysten nykyisiin valmiuksiin, jotta pk-yritysten kilpailuasema ei kärsi kohtuuttomasti.

4. Innovaatioystävällinen infrastruktuuri ja digitaaliset ratkaisut

Julkisen sektorin hankintojen tulisi aktiivisesti kannustaa innovaatioiden käyttöönottoon ja nopeuttaa niiden markkinoille pääsyä. Terveysteknologia-alan innovaatioiden hyödyntäminen julkisissa hankinnoissa edellyttää uudenlaisten hankintamenettelyjen laajempaa käyttöä, kuten innovaatiokumppanuuksia ja ennakoivaa markkinavuoropuhelua. Lisäksi teknologianeutraalius ja digitaalisten ratkaisujen täysimääräinen hyödyntäminen on varmistettava hankintalain uudistuksessa, jotta kaikki toimijat voivat aidosti kilpailla ratkaisuillaan.

5. Markkinakartoitus ja hankintamallien arviointi

Markkinakartoituksen tulee olla systemaattinen osa kaikkia kansalliset kynnysarvot ylittäviä hankintoja. Hankintayksiköiden tulee avoimesti perustella sekä hankintojen jakaminen että jakamatta jättäminen, jotta selkeys lisääntyy ja pk-yritysten hallinnollinen taakka vähenee. Lisäksi hankintamallien soveltuvuuden ja vaikutusten arviointi tulisi tehdä pakolliseksi erityisesti suurissa hankinnoissa.

Yhteenveto

Terveysteknologia ry pitää tärkeänä, että hankintalain uudistus tukee innovaatioystävällisiä, digitaalisesti kypsiä ja vastuullisia julkisia hankintoja. Uudistuksen tulee luoda reilut ja läpinäkyvät

piteet, joissa pk- ja startup-yritykset sekä inhouse-yhtiöt voivat kaikki kilpailla ja menestyä tasapuolisesti. Näin varmistetaan terveydenhuollon jatkuva kehitys, innovaatioiden hyödyntäminen ja yhteiskunnan hyvinvoinnin lisääntyminen.

Hankintojen valmistelu

Hankintojen valmistelua koskevilla ehdotuksilla pyritään lisäämään hankintojen huolellista valmistelua, markkinakartoituksen käyttöä, sekä kilpailua julkisissa hankinnoissa. Tavoitteena on saada lisää tarjontaa ja säästöjä. Työryhmän mietinnössä ehdotetussa ratkaisussa on samanaikaisesti pyritty varmistamaan, että se on käytännön hankintatoimen näkökulmasta tarkoituksenmukainen.

-

- Kuinka hyvin hankintalain 65, 75, 124 ja 125 §:iä koskeva esitys edistää markkinakartoituksen käyttöä ja hankinnan huolellista valmistelua?

-

- Ovatko esitetyt keinot sopivia näiden tavoitteiden saavuttamiseksi?

-

Sidosyksiköiden käytön rajoittaminen

Mitä mieltä olette esityksessä ehdotetusta sidosyksiköiden vähimmäisomistusta koskevasta vaatimuksesta? Onko se mielestänne tarkoituksenmukainen ja toteuttamiskelpoinen?

-

Minkälaisia vaikutuksia esitetyllä sidosyksiköiden omistusosuuden vähimmäisvaatimuksella mielestänne on?

-

- Jos sidosyksiköitä koskeva muutos toteutetaan esitetyllä tavalla, mitä toimenpiteitä ja niistä aiheutuvia kustannuksia muutos todennäköisesti aiheuttaisi edustamanne organisaation eri toimialojen kannalta ja yleisesti?

-

- Mitä toimenpiteitä organisaationne aikoo sidosyksikön omistajana tehdä vähimmäisomistusrajaa koskevan sääntelyn seurauksena (esimerkiksi jatkuuko

toiminta markkinaehtoisena, puretaanko yhtiö, pilkotaanko yhtiö, ryhdytäänkö muihin toimenpiteisiin?)

-

- Minkälaisia taloudellisia tai muita hyötyjä muutoksesta todennäköisesti seuraisi?

-

Ovatko esitetyt sidosyksiköitä koskevat siirtymäajat mielestänne riittävät? Kuinka paljon aikaa muutoksiin tarvitaan?

-

- Mitä siirtymäaikaa vaativia toimenpiteitä sidosyksiköitä koskeva kirjaus aiheuttaisi?

-

Mietinnön liitteinä olevissa eriävissä mielipiteissä on esitetty poikkeuksia sidosyksiköiden omistusosuusvaatimukseen. Tulisiko vaatimukseen säätää poikkeuksia? Minkälaiset poikkeukset olisivat tarkoituksenmukaisia?

-

Turvallisuus ja huoltovarmuus

Vastaako esitys turvallisuutta ja huoltovarmuutta koskeviin tarpeisiinne? Onko esitetty muutos riittävä keino varmistaa turvallisuuden toteutuminen hankinnan elinkaaren aikana ottaen huomioon EU-hankintadirektiivien reunaehdot, sekä muu turvallisuutta ja huoltovarmuutta koskeva sääntely?

-

Rikosrekisteriotteen pakollisuudesta luopuminen

Rikosrekisteriotteiden pakollisesta käytöstä luopumista koskevan ehdotuksen tavoitteena on sujuvoittaa hankintamenettelyjä ja vähentää hallinnollista taakkaa.

-

- Missä määrin muutos vaikuttaa hallinnolliseen taakkaan yhtäältä hankintayksiköiden ja toisaalta tarjoajien kannalta ja edistää näitä tavoitteita?

-

Hankintojen ilmoittaminen

Mitkä ovat näkemyksenne hankintojen ilmoittamista koskeviin muutoksiin? Lisäävätkö ehdotetut muutokset hankintojen avoimuutta tarkoituksenmukaisella tavalla?

-

Muut huomiot

-

Hassinen Saara
Terveysteknologian Liitto ry

Liede Sandra
Terveysteknologia ry